

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma práce : Trestný čin podvodu, pojistného, úvěrového a dotačního podvodu podle § 209, 210, 211 a 212 tr. zák.
Autor : Mgr. Jana Taschnerová
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent : Doc. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D.
Rozsah práce: 57 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 20. 6. 2011 (elektronicky), 21. 6. 2011 (listinná podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu: Trestný čin podvodu je tradičním trestným činem, který se významně podílí na celkové registrované kriminalitě. Specifika některých druhů podvodů vedly zákonodárce ještě za doby účinnosti TZ 1961 k diskutabilním krokům, a to vytvoření skutkových podstat pro některé speciální druhy podvodů. Mám na mysli především podvod pojistný (§ 210) a úvěrový (§ 211). Vytvoření uvedených kauzistických skutkových podstat může být částečně odůvodněno nárůstem počtu případů pojistných a úvěrových podvodů. Je však sporné, zdali jsou dostatečně využívány mimotrestní prostředky a zdali se nad míru nezbytně nutnou nezasahuje do soukromoprávních vztahů ve prospěch poskytovatelů úvěrů a pojišťoven, jež nedbají vždy patřičné míry obezřetnosti, když vstupují do soukromoprávních vztahů. Patrně jsou proto oprávněné výtky ve směru porušení zásady subsidiarity trestní represe, a to již v oblasti normotvorby. Tato obava je umocněna i konstrukcí skutkových podstat v prvních odstavcích zmíněných ustanovení, neboť nevyžadují, aby byla způsobena škoda alespoň v minimální nominální výši. Vedle těchto principiálních námitek se v praxi objevila celá řada konkrétních aplikačních problémů. Jejich řešení není vždy jednoznačné. Proto považuji zvolené téma za aktuální a vhodné ke zpracování.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti z oboru trestního práva, ale i jiných právních odvětví (např. práva obchodního a občanského);
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomantka vyhledala přiměřené množství relevantních informací, které ne zcela správně selektuje (viz níže); seznam pramenů koreluje s tématem, je však užší, než by si téma zasloužilo;
- použité metody – odpovídají tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

- logická stavba práce – po formální stránce má předložená práce přehlednou a logickou strukturu. Při výkladu postupuje autorka od obecného úvodu (vymezení majetkové kriminality) k jednotlivostem (rozběr jednotlivých skutkových podstat), nechybí závěrečné zobecnění. Jednotlivé kapitoly na sebe navazují. Práce působí dojmem homogenního celku.
- práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací – Autorka v akceptovatelném rozsahu pracuje s poznámkovým aparátem. Citace literatury v zásadě odpovídají standardu, ale nejsou vždy úplné (viz např. poznámka pod čarou č. 5 nebo č. 21). Okruh použitých pramenů odpovídá tématu. Seznam literatury není řazen podle abecedního pořadí autorů.

Vyčítám diplomantce, že nesprávně selektuje literaturu. Např. v učebnicích trestního práva hmotného zcela pominula další dvě stěžejní učebnice, pracuje pouze s učebnicí Jelínek J. a kol., což považuji za chybu. Proč autorka pracuje s vydáním z roku 2008 i při výkladech o nové právní úpravě, mi není jasné. Minimálně za neslušné považuji, pokud autorka cituje dílo kolektivu autorů, ale uvede selektivně pouze některé z nich (výtku směřuje k dílu Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až § 421. Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2010), zvláště když nakladatelství samo uvádí vzor citace. Zahraniční literatura je zastoupena anglicky psanými díly. Diplomantka příliš akcentuje internetové zdroje. I přes výše uvedené, autorka prokázala schopnost tvůrčího zpracování dostupné literatury.

- hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu) – dostačující,
- úprava práce (text, grafy, tabulky) - dostačující, text je doplněn o vhodné přílohy. Bohužel i zde se projevuje, že si diplomantka neosvojila základní metodologické návyky vědecké práce. Např. v tabulce č. 2 na str. 6 uvádí jakási čísla z justičních statistik. Přitom nerozlišuje, zdali jde o počet trestných činů nebo počet osob. Dále není zřejmé, zdali jde o osoby stíhané, obžalované či odsouzené. Přesný opak platí i o vysvětlení (na str. 4), která statistika trestný čin podvodu zařazuje mezi majetkové trestné činy a která i mezi hospodářskou kriminalitu. Drobnou poznámku lze mít i k použití barevného písma. Jestliže autorka uvádí, že znázornila změny modrou barvou (str. 12), pak ji ujišťuji, že při černobílém tisku přišla její práce vniveč.
- jazyková a stylistická úroveň – dobrá, práce je psána kultivovaným jazykem, vyšší míra odosobnění by neškodila.

4. Případné další vyjádření k práci: Po stránce obsahové mám řadu drobných připomínek. Nepřesné je tvrzení na str. 12: „Úvěrový a dotační podvod mají nově u základních skutkových podstat znak způsobení škody“. Oba trestné činy mají po dvou základních skutkových podstatách. V odstavci prvním jsem výslovně uvedení znaku způsobení škody nenalezl (viz úvod posudku). Neaktuální jsou informace o návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Písařské chyby jsou příliš četné (srov. např. na str. 26 „Přestože je Česká republika je...“), např. v závěru, který má jen něco málo přes jednu normostranu, je písařských chyb nejméně pět včetně chybné interpunkce. Překlepy, jež mění význam slov, se také vyskytují (např. v poznámce pod čarou č. 14 se vyskytuje slovo „stejnoprotokoly“, ačkoliv se jedná o „stenoprotokoly“). Práce je po obsahové stránce přijatelným zpracováním tématu, po formální stránce je lajdácká a zasloužila by přepracování. Oceňuji prezentaci vlastních argumentačně podpořených názorů autorky.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Uveďte základní rozdíly mezi právní úpravou podvodů podle TZ 1961 a nového trestního zákoníku.*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 3 (dobře)

V Praze dne 8. července 2011

Doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.
oponent práce